

ЩОДО ПИТАНЬ ОБЛІКУ ТОВАРНО-МАТЕРІАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

*Стринадко О.Г., слухач магістратури
Науковий керівник: Ковальова Т.В., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Система функціонування підприємств супроводжується безперервним кругообігом ресурсів, значне місце в яких посідають матеріальні цінності. В зв'язку з цим питання удосконалення їх обліку, оцінки і документального оформлення визначають актуальність теми. Це стосується також створення якісно нової системи управління матеріальними цінностями, в якій визначну роль відіграє система їх аналітичного обліку і внутрішньогосподарського контролю.

Отже, в структурі активів більшості промислових і комерційних організацій значну частку становлять матеріальні цінності, як зауважує Т. М. Писаренко. В умовах нестабільної економіки та жорсткої конкуренції успіх фінансово-господарської діяльності підприємства залежить від мистецтва планування й контролю за придбанням матеріальних цінностей, тобто від мистецтва управління матеріальними цінностями. Отже, основною метою управління матеріальними цінностями є встановлення своєчасності поставки матеріальних цінностей і мінімізація витрат, що пов'язані із замовленням та зберіганням матеріальних цінностей [1].

Для встановлення, як добре на підприємстві використовуються матеріальні ресурси, необхідно: сформулювати потреби в матеріальних ресурсах та можливості зниження матеріальних цінностей; установити зміну структури матеріальних цінностей та встановити їх характер; оволодіти порядком умов поставок, обґрунтованості та розрахунком договорів на поставку матеріальних цінностей; вивчити потребу в матеріальних ресурсах та важливість норм матеріальних цінностей; систематизувати заходи щодо зниження додаткових матеріальних цінностей матеріалів та наднормативних, як констатує В. В. Маліков [2].

Від забезпеченості та рівня ефективності використання матеріальних цінностей прямо залежить розмір собівартості та забезпечується безперебійне протікання технологічного циклу. Управління матеріальними цінностями, як зазначають

С. І. Василішин та А. Ю. Шаркова, неможливе без належної організації бухгалтерського обліку на підприємстві [3]. Головним негативним явищем у організації складського обліку вони вважають наявність порушень у заповненні первинних документів та відображенні руху матеріальних цінностей у регістрах аналітичного обліку, передусім у Книзі складського обліку, що породжує часові розриви у здійсненні господарських операцій та їх відображенні в обліку.

Для підвищення ефективності оперативно-бухгалтерського методу обліку матеріальних цінностей В. О. Матросова вважає доцільним здійснювати деталізацію їх груп на кілька підгруп з тим розрахунком, що в підгрупі кількість найменувань матеріальних цінностей не перевищувало ста найменувань, що дозволить контролювати обсяги матеріальних цінностей для обліку їх руху та перевірки. Цього можна досягти шляхом щомісячного складання документів з надходження і вибуття матеріальних цінностей по кожній підгрупі матеріальних цінностей, що підвищує оперативність виявлення можливих помилок у складському і бухгалтерському обліку [4].

Практика показує, що процес обліку використання матеріальних цінностей все ж таки є трудомісткою ділянкою. Внаслідок цього на багатьох підприємствах спостерігаються певні недоліки в веденні обліку, а на деяких і запущеність обліку, що призводить до великих втрат матеріальних цінностей. Вищевказане зайвий раз підтверджує, що до теперішнього часу залишаються невирішеними важливі питання, пов'язані з розробкою науково обґрунтованої системи обліку використання матеріальних цінностей. З одного боку, сформовані матеріальні цінності забезпечують ритмічність діяльності підприємства, безперервність, постійність, гарантують його економічну безпеку, з іншого – матеріальні цінності на рівні великих промислових підприємств потребують великих капіталовкладень, тому від організації їх обліку та аналізу залежить точність визначення прибутку підприємства, його фінансовий стан, конкурентоспроможність на ринку та в цілому ефективність роботи підприємства.

Організація обліку матеріальних цінностей, як зауважують дослідники, призначена забезпечити систематичний контроль за збереженням матеріальних цінностей у місцях зберігання та експлуатації; правильне і своєчасне відображення в обліку

господарських операцій у процесі виробництва; отримання точних відомостей про залишки і рух матеріальних цінностей у місцях експлуатації та в інших місцях зберігання; систематичне спостереження за наявністю матеріальних цінностей у місцях зберігання відповідно до встановлених норм; визначення фактичних витрат матеріальних цінностей на виробництво.

Головними принципами управління матеріальними ресурсами при функціонуванні в умовах ринкової економіки джерело [1] називає наступні: планування матеріального потоку в якості цілісного об'єкту управління, що складається з усіх матеріальних витрат, що пов'язані з його рухом; скорочення матеріальних витрат і збільшення прибутку; використання певної системи для попередження зайвих витрат матеріальних ресурсів; впровадження ефективного обліку матеріалопотоку, тобто концентрація зусиль всіх підрозділів на ефективну організацію руху матеріалів.

Як вітчизняні, так і зарубіжні вчені стверджують, що облік значно спрощується при використанні сучасних наукових технологій. Оперативний облік матеріальних цінностей на підприємствах може здійснюватися повністю автоматизовано завдяки використанню технології радіочастотної ідентифікації (безпроводні технології). На відміну від штрих кодів, які необхідно фіксувати вручну для кожного товару окремо, для сканування радіоідентифікаційних міток умова прямої видимості є необов'язковою. Це дає можливість прискорити процес обліку матеріальних цінностей. Технологія радіочастотної ідентифікації, яка активно впроваджується у діяльність мережі промислових і торговельних підприємств в Європі, дозволяє без участі персоналу отримувати в електронній формі дані про місце перебування й інші параметри матеріальних цінностей [5].

Автоматизована інформаційна система обробки економічної інформації з обліку матеріальних цінностей включає такі функціональні завдання: розрахунок вартісної оцінки господарської операції надходження, відпуску та наявності матеріальних цінностей за даними оперативного обліку; облік матеріальних цінностей у номенклатурному розрізі за місцями зберігання й експлуатації; облік заготовляння і придбання матеріальних цінностей; підрахунок сальдо й оборотів за звітний місяць; визначення надлишку і недостач матеріальних цінностей.

Облік матеріальних цінностей на аграрному підприємстві забезпечує контроль за їх наявністю, надходженням і використанням,

а також за процесом реалізації. Складовими обліку матеріальних цінностей є організація первинного документування фактів господарської діяльності, використання засобів виміру та фіксації наявності та руху матеріальних цінностей, здійснення складського обліку, проведення нормування матеріальних цінностей і витрат матеріалів на виробництво продукції, періодичне проведення інвентаризації [6].

Таким чином, на організацію та ведення обліку матеріальних цінностей значно впливає використання сучасних інформаційних технологій, які дозволяють автоматизувати трудомісткі ділянки облікової роботи, оптимізувати адміністративні витрати, зменшити виникнення випадкових та навмисних помилок і махінацій. Використання технології радіочастотної ідентифікації дає можливість повністю автоматизувати здійснення оперативного обліку матеріальних цінностей на підприємстві.

Література.

1. Писаренко Т. М. Організація управлінського обліку у процесі постачання сировинних і товарних матеріальних цінностей / Т. М. Писаренко // Економічні науки. Сер. : Економіка та менеджмент. - 2012. - Вип. 9(2). - С. 415-420.
2. Маліков В. В. Методологія аналізу ефективності використання матеріальних цінностей на підприємстві / В. В. Маліков // Вісник ХНАУ. Серія : Економічні науки. - № 2. - Харків, 2015. - С. 23-30. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhnau>.
3. Василішин С. І. Напрями удосконалення бухгалтерського обліку матеріальних цінностей в Україні / Василішин С. І., Шаркова А. Ю. // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих учених Харк. нац. аграр. ун-т. – Харків, 2015. - С. 130-133.
4. Матросова В. О. Пропозиції щодо покращення організації обліку матеріальних цінностей на складах підприємства / Матросова В. О., Котова В. В. // Науковий вісник ХДУ. Серія «Економічні науки». – Херсон, 2013. - № 1. - С. 94-96.
5. Ужва А. М. Організація та ведення обліку матеріальних цінностей в інформаційному середовищі / Ужва А. М., Гасяк Т. Ю. // Наука й економіка. - 2013. - Вип. 4(1). - С. 149-153.
6. Титенко Л. В. Економічна сутність матеріальних цінностей / Л. В. Титенко // Фінанси, облік і аудит. - 2011. - Вип. 18. - С. 367-369.